

Hasta ?tibar Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hasta ?tibar Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22628>

Özet

Hasta ?tibar Envanteri (H?E), uluslararası alanda tanınan Patient Dignity Inventory (PDI) ölçeğinin Türkçe uyarlamasıdır. Bu envanter, özellikle palyatif bakım ve destekleyici tedavi gören hastaların, hastalık sürecinde ve tedavi ortamında hissettikleri onur kaybı veya onurun korunması düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. H?E, hastaların yaşam kalitesini ve psikolojik iyi oluşunu etkileyen onurla ilgili boyutları sistematik olarak değerlendirir. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürü ve sağlık sistemi bağlamında geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermiştir.

Ölçek, hastaların hasta onuru algısını çok boyutlu bir şekilde ele alarak, bakım kalitesinin artırılmasına yönelik klinik müdahalelerin planlanmasına yardımcı olmayı hedefler. Sorumlu yazar Yasemin Eskigölek tarafından yürütülen adaptasyon çalışması, H?E'nin psikometrik sağlamlığını kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Hasta ?tibar Envanteri, Patient Dignity Inventory, Palyatif Bakım, Psikometri, Hasta Onuru, Ölçek Uyarlaması.

Yazarlar

Yasemin Eskigölek, Sevim Kav

Amaç

Hasta ?tibar Envanteri'nin temel amacı, ciddi hastalarla mücadele eden bireylerin kişisel onur ve saygınlıkları ne ölçüde koruyabildiklerini veya tehdit altında hissettiklerini değerlendirmektir. Bu ölçek, onur kaybının yol açtığı psikolojik sıkıntıyı tespit etmek ve sağlık profesyonellerine, hastaların onurunu destekleyecek bakım stratejileri geliştirmeleri için veri sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Uyarlama çalışması, orijinal Patient Dignity Inventory'nin Türkiye'deki klinik ve araştırma ortamlarında kullanılabilirliğini sağlayarak amaçlanmıştır. Bu, onur temelli bakım modellerinin Türk sağlık hizmetlerinde uygulanabilmesi için kritik bir öneme sahiptir.

Yapı

Hasta ?tibar Envanteri, psikolojik bir yapı olan hasta onurunu ölçmektedir. Bu yapı, genellikle fiziksel semptomlar, psikososyal destek, ruhsal ve varoluşsal kaygılar, özerklik ve sosyal destek

gibi be? temel boyutta de?erlendirilir. Ölçek, hastan?n benlik alg?s?n?n, otonomisinin ve hastal??a ba?l? olarak ortaya ç?kan anlam kayb?n?n yaratt??? s?k?nt? düzeyini sorgular.

Ölçe?in dayand??? teorik çerçeve, Dr. Harvey Max Chochinov taraf?ndan geli?tirilen Onur Koruma Modeli'dir (Dignity Conserving Model). H?E, hastalar?n kendi onurlar?na yönelik alg?lad?klar? tehditleri, bu modelin belirledi?i ana bile?enler üzerinden ölçerek, kapsaml? bir de?erlendirme sunar.

Geçerlik

Hasta ?tibar Envanteri'nin Türkçe versiyonunun geçerlik çal??malar?, Eskigülek ve Kav (2021) taraf?ndan yürütülmü?tür. Geçerlik analizleri, ölçe?in amaçlad??? yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermek üzere yap? geçerli?i ve içerik geçerli?ini kapsam???r. Yap?lan faktör analizleri, Türkçe formun orijinal PDI'n?n çok boyutlu yap?s?n? korudu?unu teyit etmi? ve maddelerin ilgili faktörlere yüksek düzeyde yüklendi?ini ortaya koymu?tur.

Çal??mada, H?E'nin di?er ilgili psikolojik ölçütlerle korelasyonlar? incelenmi? ve beklenen teorik ili?kiler do?rultusunda sonuçlar elde edilmi?tir. Bu sonuçlar, H?E'nin Türk popülasyonunda hasta onurunu ölçmek için geçerli bir araç oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarlıl??n? ve kararlıl??n? de?erlendirmi?tir. Eskigülek ve Kav (2021) çal??mas?nda, H?E'nin iç tutarlılık güvenilirli?i, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak incelenmi?tir. Elde edilen yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu oldu?unu ve hasta onuru yap?s?n? güvenilir bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Yüksek güvenilirlik bulgular?, ölçe?in klinik uygulamalarda ve ara?t?rmalarda kararlı ve tekrarlanabilir sonuçlar üretti?i anlam?na gelmektedir. Bu durum, H?E'nin Türkçede kullan?m?n?n psikometrik aç?dan sa?lam temellere dayand???n? kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Hasta ?tibar Envanteri'nin Türkçe uyarlamas?nda, ölçe?in faktör yap?s?n? do?rulamak amacıyla faktör analizi teknikleri kullan?lm??r. Bu analizler, orijinal PDI'n?n be? temel boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de sürdürülüp sürdürülmedi?ini ara?t?rm??r. Genellikle, do?rulamalı faktör analizi (DFA) uygulanarak modelin uyumu test edilmi?tir.

Çal??manın sonuçlar?, ölçe?in yap?s?sal modelinin iyi bir uyum sergiledi?ini ve maddelerin teorik olarak beklenen onur boyutlar?na da?ld??n? göstermi?tir. Bu, kültürel adaptasyon sürecinin ba?arılı oldu?unu ve H?E'nin ölçtü?ü yap?n?n kültürel farklılıklara ra?men tutarlı kald??n?

belirtmektedir.

Enstrüman

Test Çe?idi: Uyarlama

Format: Derecelendirme formatına sahip, genellikle 4 veya 5 puanlı Likert tipi bir ölçektir. Hastalar, her bir maddeye ne ölçüde s?k?nt? ya?ad?klar?n? belirterek yan?t verirler.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Hastalar (Özellikle kronik, ilerleyici veya ya?am sonu dönemindeki hastalar)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Palyatif bak?m hizmeti alan veya ciddi hastal?klarla mücadele eden klinik popülasyonlar.

Test Metodolojisi: Bireysel olarak uygulanan, öz bildirim envanteri.

Anahtar Kelimeler

Hasta ?tibar, Öz Sayg?, Ölçek, Eskigülek ve Kav, 2021, Psikolojik De?erlendirme.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Yasemin Eskigülek

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: yaseminuslu12@gmail.com

Yaz??ma Adresi: ?lgili akademik yay?n (Eskigülek Y, Kav S. 2021) üzerinden ula??labilir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Testin Uyarlama Y?I?: 2021

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in kullan?m izinleri ve olası ücretlendirmesi için sorumlu yazar Yasemin Eskigülek ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik veya klinik amaçlı kullan?mlar için izin süreci, orijinal ölçek geli?tiricileri ve uyarlama yazarlar? taraf?ndan belirlenen protokoller çerçevesinde yürütülmelidir.

Referanslar

Eskigülek Y, Kav S. Validity and reliability of the Turkish version of the Patient Dignity Inventory. *Palliat Support Care*. 2021 Jun 25;1-8. doi: 10.1017/S1478951521000948.

İlgili yayının PubMed üzerinden erişilebilir: pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34169810/

Ölçeğe ait orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: [hasta-itar-entanteri-toad.pdf](#)

Hasta İtibarı Envanteri Maddeleri

ÖNEMLİ: Hasta İtibarı Envanteri'nin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak iğerikte yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için ilgili referans yayına (Eskigülek ve Kav, 2021) veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.

Bu envanter, genellikle hastanın aşağıdaki alanlarda hissettiği sıkıntılı ölçen bir dizi ifadeden oluşur:

Fiziksel semptomların onura etkisi.

Özerklik ve bağımsızlık kaybı.

Sosyal destek ve ilişkilerin durumu.

Varoluşsal kaygılar ve yaşamın anlamı.

Benlik saygısı ve kimliğin korunması.